

HOTELL, RESTAURANT, KAFÉ, CATERING, KANTINE OG INSTITUSJON

horeca

Nr. 4 • 2024

Kulturhistorisk hotell

Side 24

**Semifinalistene
i årets frokostkåring**

Side 18

**Falstaff – ny norsk
restaurantguide**

Side 20

Bourbon-boom i baren

Side 38

**Vintema: Matvennlige
og allsidige Gamay**

Side 40

Stor-Elvdal Hotell midt i Østerdalen er et kulturhistorisk hotell med særpreg. Her finner du også Norsk Kultursenter, et kunstmuseum med svært omfattende og spennende historisk innhold.

■ MORTEN HOLT
morten@askmedia.no

Det tidligere Koppangtunet ble etablert av skipsrederparet Anita Samuelsen og Lars Krogh (Samuelsen Rederi) for snart 50 år siden, men de siste 10 årene er det bokantikvar, gallerieier og kunsthandler Pål Sagen (65) som har eid hotellet, som nå heter Stor-Elvdal Hotell.

Stor-Elvdal Hotell er tett knyttet opp mot Norsk Kultursenter, og begge selskapene har Pål Sagen som eiere og daglig leder.

Sagen er også innehaver av Galleri Bygdøy Allé i Oslo, som er en av landets ledende forretninger innenfor antikke kart, sjeldne bøker, byprospekter og klassisk norsk kunst.

Sengekapasiteten utvidet kraftig i 2021

Stor-Elvdal er blant Sør-Norges største kommuner, men det er langt mellom overnattingsstedene. Stor-Elvdal Hotell er så å si det eneste hotellet mellom Rena og Alvdal, selv om det finnes noen få mindre overnattingssteder langs veien.

Hotellet, som ligger drøye tre kilometer fra RV3, har totalt 64 senger fordelt på fire bygninger. I 2021 ble et nytt stort næringsbygg satt opp rett over veien for hotellet, og i øverste etasje der ble det etablert sju store leiligheter med totalt 30 senger. I selve hotellbygget er det 11 rom, og det er også mulig å overnatte i to av de historiske bygningene på tunet.

Måtte totalrenoveres

– Men hvordan havnet Oslo-mannen Pål Sagen på Koppang?

– Jeg hadde passert og vært innom her noen ganger på vei til et gårdsbruk på Atna, som vi kjøpte i 2007. Da hotellet ble lagt ut for salg i 2013, ble jeg umid-

Hotell med mye innhold

Pål Sagen med elgskulpturen foran hotellet. Elgen er et symbol på Stor-Elvdal, og ikke langt fra hotellet, ved RV3, finner du også den mye fotograferte «Storelgen».

delbart interessert. Selv om jeg har studert medisin og vært gallerist, kunsthandler og antikvarbokhandler, har jeg alltid vært fascinert av hoteldrift, og jeg kjenner blant annet godt til Walaker Hotell i Sogn (Norges eldste hotell, red.anm.). Jeg slo til, men overtok et «vrak». Selve hotellet måtte totalrenoveres etter at jeg overtok, forteller Pål Sagen.

Norsk Kultursenter

På slutten av 70-tallet samlet Samuelsen og Krogh ni gamle tømmerbygninger fra Østerdal-regionen på tunet. Norsk Kultur-

senter AS stiftet i 2017, er driftsparaplyen for museumsformidlingen på anlegget til Stor-Elvdal Hotell.

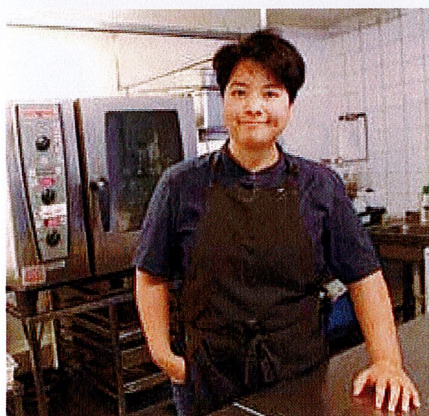
To av bygningene blir brukt til historisk overnatting, en til lukkede selskaper, en til pub, og i to av bygningene finner du en av Norges best bevarte historiske samlinger. Der har Pål Sagen samlet historiske norske dokumenter, bilder og annet, og det er trolig en av de mest omfattende samlingene i Norge.

«Fjord-, Fjell- og Reismuseet» består av museet i Østerdalsstua «Hektoen» og museumsbiblioteket i «Jegersborg». Temaet er

Bokantikvar, gallerieier og kunsthandler Pål Sagen (65) fra Oslo eier Stor-Elvdal Hotell.

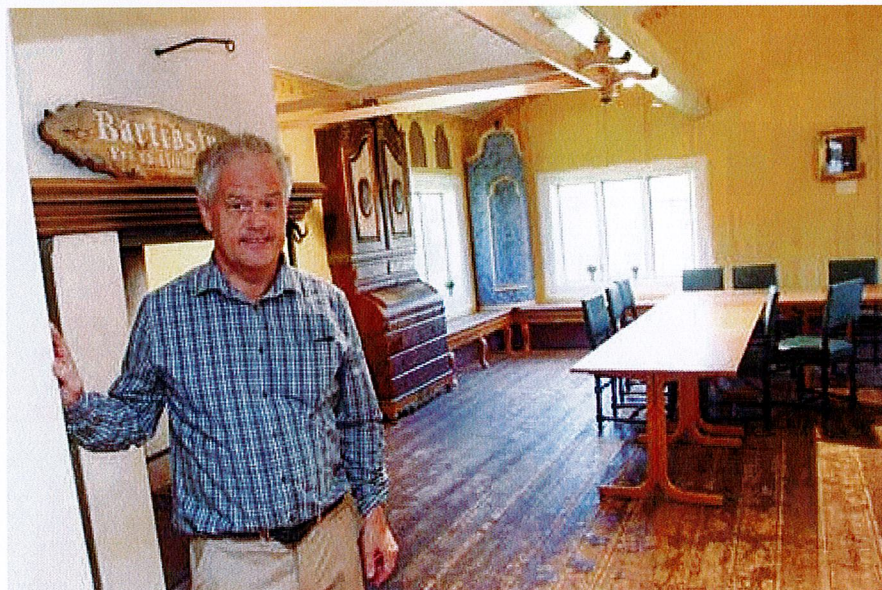

Vibeke L. Myrbacken er daglig leder for Stor-Elvdal Hotell. Her sammen med datteren Amalie, som også arbeider på hotellet på Koppang.

Wimonsiri «Get» Hellum er kjøkkensjef på Stor-Elvdal Hotell.

Pål Sagen i den fredede Barfrøstua, som hotellet bruker til selskapeligheter og kurs og konferanse.

«Fra vuggen i Sogn til Østerdalens rike», og bygger på nasjonsbyggingens tid fra 1814 til 1864.

4 Dårlig promotering

Men så var det det å få folk hit da. Koppang ligger et lite stykke fra RV 3, en av hovedfartsårene mellom Trondheim og Oslo, men Sagen er ikke imponert over kommunens – og for den saks skyld, regionens vilje til å promotere hotellet og museet.

– Gudbrandsdalen kan det – med god skilting og vilje til å vise frem det de har å by på. Østerdalen, og spesielt midtøsterdølene,

kan det ikke. Her har vi en av Norges mest bevarte og store historiske samlinger, men det er det ikke så mange som vet. Det er vanskelig nok å drive hotell i distrikt-Norge i dag, så skilting og promotering hadde vært på sin plass, sier Sagen, som imidlertid er fornøyd med samarbeidet med Visit Røros Østerdalen.

Siwaporn «Poki» Nybakken har arbeidet på hotellet i en årrekke.

Selv om Koppang ligger så langt fra havet som det nesten er mulig i Norge, har Stor-Elvdal Hotell en maritim historie, da det var en skipsrederfamilie som eide hotellet i 30 år. Dette bildet er markant i frokostsalen, og like ved henger det en minneplakett etter de to dramatiske skipsforlisene med MS Norse Variant og MS Anita utenfor USA i 1973. Begge skipende tilhørte rederier med tilknytning til Stor-Elvdal.

Stor-Elvdal-burgen, med angusjøtt fra nabogården, er en av signaturrettene i restauranten på hotellet.

– Visit Røros Østerdalen har tenkt større, og tatt med seg «satellitter» også utenfor regionen, deriblant Stor-Elvdal Hotell, forklarer Sagen.

Spisested med gode skussmål

Restauranten på hotellet har fått gode skussmål, og i 2022 ble Wimonsiri «Get» Hellum (26) hentet inn som kjøkkensjef. Hun gikk læretiden og har blant annet bakgrunn fra Sundvolden Hotel, og har ifølge Sagen vært en viktig tilvekst for hotellet. Med seg på kjøkkenet har hun blant annet Siwaporn «Poki» Nybakken, som har arbeidet på hotellet i en årrekke.

– Det er vanskelig å få tak i kvalifisert arbeidskraft, men det thailandske – og etter hvert det ukrainske miljøet i regionen, har delvis løst den floken, forteller Sagen.

Henter lokale råvarer

Han legger til at maten skal være så kortreist som mulig. Hotellet henter blant annet elgkjøtt fra østerdalsmat på Åkrestrommen i nabokommunen Rendalen, et kvarters kjøring unna, og angus-kjøtt fra Høystad gård, 300 meter fra hotellet.

Angus-kjøttet brukes blant annet i en av signaturrettene, «Stor-Elvdal-burgen».

– Målet er å servere deilig hjemmelaget mat, basert på så mange lokale råvarer som mulig, og vi har et godt utvalg drikkevarer i vår bar, påpeker Sagen.

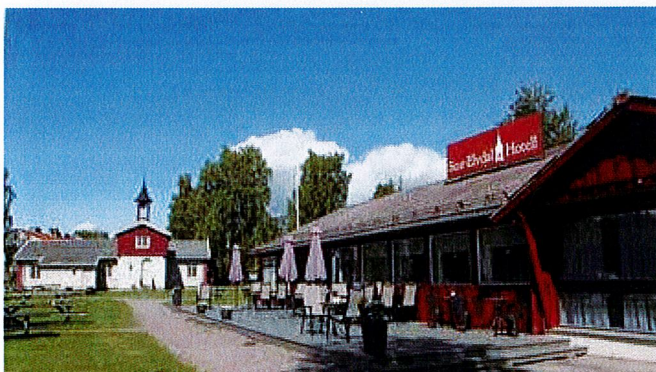
Hotellets egen akevitt, «Storelgen Aquavit», er produsert av Det Norske Brenneri i Grimstad.

Sentralt i innredningen i «Nye Ladden pub» kan du betrakte et stort maleri («Sad, Ingen tittel fra 2006») av kunstneren Bjarne Melgaard. Her er eier Pål Sagen sammen med en av stamgjestene på hotellet, Jan Erik Hageler Lingjerde.

Pål Sagen utenfor leilighetene i tredje etasje i et nytt bygg – med utsikt mot hotellbygget i sentrum

Hotell- og restaurantbygningen i forgrunnen. Barfrøstua, som brukes til blant annet selskaper, i bakgrunnen.

Den fredede barfrøstua brukes til selskapseligheter, kurs og konferanser på Stor-Elvdal Hotell.

I det historiske Kaffekvernerhuset finner du fem dobbeltrom med bad og wc.

Burloftet inneholder «suiten» på Stor-Elvdal Hotell.

Mange var skeptiske da skipsreder Lars Krogh kjøpte denne skulpturen, Bølgen, til Koppangtunet i 1980. Den ble innviet, med kunstneren Arnold Haukeland til stede. Nå har den en helt sentral plass på den 10 mål store tomte.

Stor-Elvdal Hotell

Selskapsnavn: Stor-Elvdal Hotell AS (hotelldriften) og Norsk Kultursenter AS (museumsdriften ble skilt ut i 2017)

Type drift: Museums- og hotelldrift. 11 bygninger på totalt 10 mål tomt.

Lokalisering: Koppang sentrum i Østerdalen.

Etablert: 1975.

Eiere: Pål Sagen (siden mars 2014).

Daglig leder: Vibeke L. Myrbakken.

Styreleder: Pål Sagen.

Kjøkkensjef: Wimonsiri Hellum.

Kjedetilknytning: Ingen.

Årsverk/ansatte: 7 årsverk/12 ansatte.

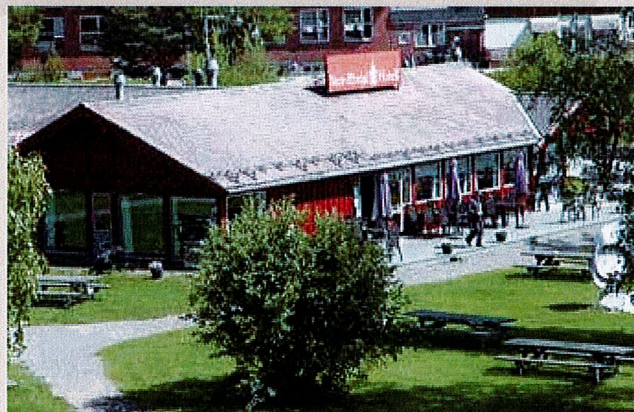
Antall rom/senger: 11 dobbeltrom (22 senger) i hotellets hovedbygg, sju hotell-leiligheter med til sammen 16 dobbeltrom (30 senger) i et nærliggende leilighetsbygg (oppført i 2021), 5 dobbeltrom (10 senger) i det historiske Kaffekvernerhuset, et dobbeltrom (2 senger) i det historiske Burloftet.

Belegg: Ca. 50 % på årsbasis (2023).

Marked: Yrkestrafikken utgjør det meste av omsetningen (ca. 60 %), og sørger for helårsdrift på hotellet. Ferie/fritid er størst på sommeren og tidlig høst (totalt ca. 25 %). Kurs/konferanse og selskaper utgjør ca. 15 % av omsetningen)

Omsetning: 9,2 millioner kroner (2023). Overnatting utgjør ca. 60 %, servering ca. 40 %.

Fasiliteter: Restaurant med 70 sitteplasser – med stor utservning. Totalt 11 bygninger, de fleste av dem historiske, er

tilknyttet driften. Der finner du også «Ladden», en pub i en av de gamle historiske bygningene, en gammel Østerdalsstue fra Tynset.

Historikk: Koppangtunet ble etablert av skipsrederparet Anita Samuelsen og Lars Krogh i 1974/75. Paret hentet ni gamle tømmerbygninger fra Østerdal-regionen, som etterpå er restaurert (les mer om bygningene i en egen rammesak). Andre eiere kom til i 2004, og de drev stedet til 2014, da Pål Sagen kom inn som eier.

Nettside: Storelvdalhotell.no og Norsk-kultursenter.no.

De historiske bygningene

På anlegget til Stor-Elvdal Hotell finner du en rekke historiske bygninger. De fleste kom til stedet på 1970-tallet.

Barfrøstue (med tårn): Fra ca. 1800. Er flyttet fra Gammelstu på Trønnes i Stor-Elvdal. Barfrøstua er ett av de første byggene i Norge som ble fredet av Riksantikvaren allerede i 1923. Blir brukt som selskapslokale av hotellet.

Burloft (fra rundt 1800): Bygg i to etasjer som kommer fra Smedplass i Alvdal. I dag er det to overnattingsrom i andre etasje, ett stort rom nede med dobbelt-/himmel-seng og bad/wc.

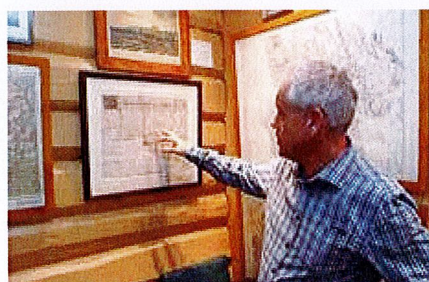
Kaffekvernhuset (fra tidlig 1800-tall): Fra Strømmen, Auma i Nord-Østerdalen. Blir i dag brukt av Stor-Elvdal Hotell for utleie av fem dobbeltrom med bad og wc. Med hybelkjøkken på plass egner det kose-lige bygget seg også godt til langtidsutleie til for eksempel firmaer og storfamilier.

Jegersborg (fra siste del av 1800-tallet): Laftet tømmerbygning fra Tresdalen nord for Koppang. Huser i dag museumsbiblioteket ved Stor-Elvdal Hotell, der du finner mange svært sjeldne og viktige bokverk.

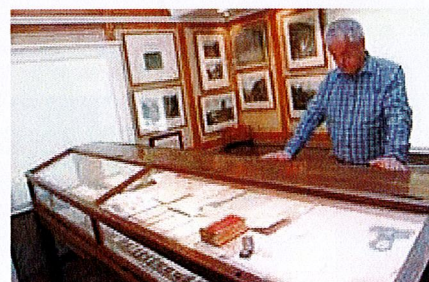
Østerdalsstue (fra ca. 1800): Kommer fra gården Hektoen på Fåset i Tynset kommune. Her finner du nå «Fjord-, Fjell- og Reismuseet», «Fra vuggen i Sogn til Østerdalens rike». Dette er en kunstsamling og kulturobjekter fra omkring 1814 til ca. 1864., og eksempel på kunstnerne er Johannes Flintoe (1787 – 1870, sentral i samlingen) og Wilhelm Maximilian Carpelan (1787 - 1830). I tillegg kan de besøkende betrakte viktige malerier av J.C.

«Fjord-, Fjell- og Reismuseet» samler ofte skuelestne.

Eldgamle og verdifull kart henger på veggen i «Fjord-, Fjell- og Reismuseet».

Den norske historien er meget godt dokumentert – med originale dokumenter, i museet.

Dahl, A. Tidemand, H. Gude, J. Frich, J.F. Eckersberg og P. Balke.

Østerdalsstue (fra ca. 1860): Stue i solid

tømmer. Kommer fra Haugen i Tynset kommune. Huset blir i dag brukt som pub («Ladden pub») for hotellets og bygdas gjester.

Stabbur (fra ca. 1700): Fra Nystu-Mykleby i Stor-Elvdal.

Kornbadstue (fra ca. 1850): Kommer fra gården Gammelstu-Stai i Stor-Elvdal.

Ljørbu (fra 1800-tallet): Har, som alle ljørkoier ildsted i midten og åpning i taket. Ble flyttet fra Nordre Osen i Åmot kommune.

Du kan lese mye mer om de forskjellige bygningene og museumssamlingene på Norsk-kultursenter.no.

Østerdalsstua fra Hektoen på Tynset rommer en av Norges aller bredeste kunstsamlinger og kulturobjekter.